

UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU

Cu titlul de manuscris
C.Z.U:373.3.015(043.2)

BUZEA Mariana

**„TEHNOLOGIA FORMĂRII MOTIVAȚIEI PENTRU
DEZVOLTAREA LIMBAJULUI LITERAR LA LITERATURA
ROMÂNĂ DE CĂTRE ELEVII CLASELOR PRIMARE”
532.02-Didactica școlară pe trepte și discipline de învățământ**

REZUMATUL

Tezei de doctor în științe ale educației

CHIȘINĂU, 2026

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale „Științe ale Educației”,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Componența Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

BURLACU Alexandru, doctor habilitat în filologie, profesor universitar, **președintele comisiei**,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

1. **STRAH Lidia**, doctor, conferențiar universitar, **conducător de doctorat**,

Universitatea de Stat din Moldova din Chișinău

2. **SOBOL Aliona**, doctor, conferențiar universitar, **referent oficial**, Universitatea de Stat din
Moldova, Chișinău

3. **ZAGAIEVSCHI Corina**, doctor, conferențiar universitar, **referent oficial**, Universitatea
Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

4. **PESCARU Maria**, doctor, conferențiar universitar, **referent oficial**, Universitatea Națională
de Științe și Tehnologie Politehnica București, Centrul Universitar Pitești

5. **HERȚA Lilia**, doctor, conferențiar universitar, **referent oficial**, Universitatea Pedagogică de
Stat „Ion Creangă” din Chișinău

6. **STRĂJESCU Natalia**, doctor, conferențiar universitar, **referent oficial**, Universitatea
Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Susținerea tezei va avea loc la **4 mai, 2026, ora 10.00**,
în ședința Comisiei de susținere publică a tezei de doctor
din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Sala
Senatului, bl.2, str.Ion Creangă, MD-2069.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate pe pagina web a Universității
Pedagogice de Stat „Ion Creangă”(www.upsc.md) și pe pagina web a ANACEC
(www.anacec.md).

Rezumatul a fost expedit la 3 aprilie, 2026

Președintele comisiei:

BURLACU Alexandru,

Doctor habilitat în filologie , profesor universitar

Conducător științific:

STRAH Lidia,

doctor în pedagogie, conferențiar

universitar

Autoare:

BUZEA Mariana

©Mariana BUZEA, 2026

CUPRINS

Reperete conceptuale ale cercetării.....	4
Conținutul tezei.....	10
Concluzii generale și recomandări	30
Bibliografie	33
Lista publicațiilor autorului la tema tezei.....	35
Adnotare (română și engleză)	37

Lista abrevierilor:

În limba română:

GC - grup de control

GE - grup experimental

L.L - limbaj literar

În limba engleză:

GC - Control Group

GE - Experimental Group

L.L - Literary Language

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei de cercetare, în contextul progreselor din domeniul educațional generate de reforma învățământului primar, include și problematica educației literare a elevilor din ciclul primar, ceea ce evidențiază necesitatea implementării unui sistem coerent de predare a limbii și literaturii române la acest nivel de școlaritate. În această perspectivă, formarea motivației pentru însușirea limbajului literar în cadrul studiului literaturii române devine o prioritate esențială în procesul de formare literară a elevilor.

Promovarea tehnologiei adecvate asimilării limbajului literar în cadrul instruirii elevilor claselor primare, având ca subiect de promovare noțiunea de predare-învățare a limbajului literar în practica de formare a competenței de comunicare literară, poate deveni o problemă atunci când discutăm despre particularitățile instruirii elevilor școlii primare, iar eficientizarea acestui proces al școlii primare depinde, într-o anumită măsură, de promovarea specificului limbajului literar, determinat de provocările educației literare a societății, în general. Actualitatea însușirii limbajului literar la literatura română prin intermediul tehnicilor de predare-învățare a limbajului literar rezultă: din tendințele de modernizare a curriculumului pentru școala primară (Vl. Guțu, 2009 [21]), din optimizarea eficientă a tehnologiilor didactice pentru școala primară (C. Joița, 2000 [26]), din insuficiența de valorificare didactică a limbajului literar și specificarea acestuia în predarea-învățarea-evaluarea literaturii române (O. C. Трещенюк, 1980 [52]; M. Florea, 1986 [16]; P. Golu, 1973 [19]; Al. Lazăr, 1975 [27]; M. Minder, 2003 [30]; I. Neacșu, 1990 [32]), din procesul de tehnologizare a vieții cotidiene și consemnarea apariției unităților literare în diverse domenii de comunicare (V. Pascari, 2021 [36]; T. D. Walker, 2018 [51]; V. Stratan, 2020 [49]).

Problemele metodologice de predare-învățare-evaluare a literaturii române au fost obiectivul investigațiilor multor cercetători din domeniul dat. Un interes deosebit prezintă cercetările cu privire la: aspectul de predare-învățare a limbajului literar (L. Bazeli, 2006 [1]; A. Chircev, 1973 [11]; M. Florea, 1986 [16]; T. Callo, 2003 [10]; V. Pavelescu, 2010 [37]; C. Cucuș, 2008 [15]; A. Bidu- Vrânceanu, 2000 [2]; V. Mahu, 1992 [28]; P. Mureșan, 1990 [31]), formarea capacității de comunicare literară (L. Franțuzan, I. Hâncu, 2020 [17]; M. Ionescu, 2007 [24]; A. Lazăr, 1975 [27]), principiile strategice în conferirea limbajului literar a unui statut de manifestare în educația literară a elevului (I. Nicola, 2003 [33]; V. Pascari, 2021 [36]; Maria Magda Stan, 2012 [42]; E. Voiculescu, 2007 [50]; W. Okon, 1978 [34]; A. Маркова, 1983 [53]), elaborarea unui model curricular de motivare a limbajului literar axat pe diverse tehnici (T.D. Walker , 2018 [51]; M. Grigoroviță, 1997 [20]; M. Ionescu, 2000[23]) și, evident, crearea unui comportament literar adecvat prin

cunoaștere productivă a literaturii române, fapt stipulat și de Cadrul European [9].

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemei de cercetare Se observă o necesitate stringentă de a identifica și implementa strategii moderne de predare care să integreze tehnologiile educaționale și să stimuleze motivația elevilor pentru asimilarea limbajului literar, acest lucru ajungând în atenția cercetătorilor atât în context național, cât și pe plan global.

Încadrarea temei în preocupările internaționale, naționale, în context inter- și transdisciplinar. Cercetări semnificative privind predarea-învățarea-evaluarea literaturii române în ciclul primar descoperim în studiile autorilor din România și Republica Moldova: MÂNDÂCANU V.(1994)[29] *Conținutul învățământului în context curricular*; SLAMA-CAZACU T. (1973) [41] *Analiza dinamic-contextuală a operei literare. Modalități de interpretare a textului literar*; PAMFIL A. (2016), [35], *Limba și literatura română în școala primară*; MINDER M. (2003) [30] *Didactica funcțională: obiective, strategii, evaluare*; JOIȚA E.(2000) [26] *Management educațional. Profesorul – manager: roluri și metodologie*; GOLU M.(1993) [18] *Dinamica personalității*; CUCOȘ C.(2008) [15] *Teoria și metodologia evaluării.*; COSTEA O.(2006) [14] *Didactica lecturii.*; CHIRCEV A.(1973)[11] *Metode de studiere a motivelor intrinsece ale învățării.*; CIOBANU-MOCANU L.(2008)[12] *Geneza limbajului la copii*; și alți autori.

În Republica Moldova, în perioada 2019-2025 relevante investigații științifice privind limbajul literar al elevilor, a profesorilor sunt semnate de L. Strah [44], [45], [46],[47, [48], prin care autoarea contribuie semnificativ la dezvoltarea formării motivației la însușirea limbajului literar la literatura română de către elevii claselor primare.

*Autorii reprezentativi care au contribuit la dezvoltarea motivației limbajului literar la elevii claselor primare prin valorile științifice create în cercetările sale sunt: Burlacu A.(2011-2023) [5], [6],[7], [8]: „Universul poetic vierian în învățământul primar”; „ Valorificarea textului literar în clasele I și a II-a” ; „ Receptarea mesajelor literare orale în ciclul primar: dimensiuni interpretative și mecanisme metacognitive”; „ Poezia românească modernistă”. Alți autori din Republica Moldova: Rozentel N.(1988) [39] *Organizarea și dirijarea activității cognitive a elevilor*; Stratan V. (2020) [49] *Evaluarea competențelor în învățământul primar.**

Reperetele epistemologice ale cercetării s-au constituit pe fundalul unui sistem de idei reprezentate în: teoria și metodologia instruirii (Sadovei L., Papuc L., Cojocaru M.,2009) [40]; tehnologia formării motivației la însușirea limbajului literar (Buzea M., Strah L., ,2023) [1559]; didactica lecturii (Costea O., 2006) [14]; elemente de pedagogie (Iucu R., 2004,) [21] etc.

Relevanța studierii motivației elevilor din învățământul primar pentru învățarea limbajului literar rezultă din nouitatea acestei teme care acum două decenii în urmă a fost insuficient cercetată în domeniu. În plan național se constată tendințe de renovare curriculară în planul educației pentru dezvoltarea motivației la însușirea limbajului literar. Deși conceptorii de curriculum pentru învățământul primar promovează competențele motivației în procesul de predare a limbajului literar la nivelul finalităților de studiu și conținuturi specifice, este totuși insuficient elaborată și validată metodologia educației pentru dezvoltarea motivației. La momentul actual profesorii pentru învățământul primar au nevoie de resurse curriculare și de formare profesională în vederea educației pentru dezvoltarea motivației ce ar asigura limbajul literar și dezvoltarea literaturii române a elevilor [61]. Valorificarea potențialului noilor tehnologii educaționale în asigurarea calității procesului de instruire la nivelul învățământului primar presupune utilizarea unor instrumente didactice moderne, menite să sprijine formarea competențelor de comunicare literară. Această abordare se concentrează pe dezvoltarea unor tehnici și metode adaptate, care să contribuie la performanțele elevilor în domeniul literaturii române. În contextul însușirii limbajului literar, se pune accent pe caracterul său funcțional și pe integrarea acestuia în situații reale de comunicare, conform perspectivei care susține necesitatea plasării elevului în contexte autentice pentru a-i stimula exprimarea și înțelegerea literară [49].

Problematika cercetării se referă la: Valorificarea potențialului noilor tehnologii educaționale în asigurarea calității procesului de instruire la nivelul învățământului primar presupune utilizarea unor instrumente didactice moderne, menite să sprijine formarea competențelor de comunicare literară. Această abordare se concentrează pe dezvoltarea unor tehnici și metode adaptate, care să contribuie la performanțele elevilor în domeniul literaturii române. În contextul însușirii limbajului literar, se pune accent pe caracterul său funcțional și pe integrarea acestuia în situații reale de comunicare, conform perspectivei care susține necesitatea plasării elevului în contexte autentice pentru a-i stimula exprimarea și înțelegerea literară. Se observă, astfel, o necesitate stringentă de a identifica și implementa strategii moderne de predare care să integreze tehnologiile educaționale și să stimuleze motivația elevilor pentru asimilarea limbajului literar.

Prin urmare, ***problema educației pentru dezvoltarea strategiilor de formare a competenței de comunicare literară la clasele primare.***

Problema de cercetare constă în necesitatea unei cercetări orientate spre fundamentarea teoretică și practică a unor tehnici de instruire care să răspundă cerințelor curriculumului național, cu accent pe poziționarea elevului în centrul procesului educațional. În acest sens, persistă o serie de provocări teoretice și metodologice nerezolvate, precum:

- Ce presupune caracterul insuficient valorificat al limbajului literar în cadrul procesului de predare-învățare-evaluare a literaturii române în învățământul primar?
- Cum poate deveni limbajul literar un vector fundamental în dezvoltarea competenței de comunicare literară?
- Care sunt etapele relevante în asimilarea limbajului literar la clasele primare?
- Ce indicatori pot fi utilizați pentru a evalua eficiența procesului de predare-învățare a limbajului literar?
- Ce dimensiuni ale motivației pot fi activate prin valorificarea limbajului literar, în vederea dezvoltării comunicării literare?

Scopul investigației: dezvoltarea unei competențe autentice de comunicare literară, prin integrarea funcțională a limbajului literar în activitățile de predare a literaturii române la nivelul învățământului primar.

- **Ipoteza cercetării** vizează prezumția că, valorificarea dimensiunii formative a limbajului literar în procesul de studiere a literaturii române la clasele primare poate contribui semnificativ la dezvoltarea motivației elevilor pentru însușirea acestuia, cu condiția integrării într-un model tehnologic coerent, susținut de resurse didactice adecvate și centrat pe formarea competenței de comunicare literară în care vor fi determinate fundamentele teoretice privind elaborarea unei tehnologii educaționale inovatoare pentru formarea motivației în învățarea limbajului literar, concretizată în Modelul tehnologic propus; definirea etapelor de asimilare progresivă a limbajului literar în contextul predării literaturii române la clasele primare; abordarea integrată, cognitiv-comunicativă, a limbajului literar; contribuția la conturarea unei imagini literare și valorice a elevului din ciclul primar, prin prisma exprimării sale literare.

Obiectivele investigației:

Pentru atingerea acestui scop, cercetarea urmărește realizarea următoarelor obiective specifice:

1. Analiza evolutivă a conceptului de motivare a însușirii limbajului literar în contextul predării literaturii române;
2. Determinarea principiilor pedagogice care fundamentează procesul de predare-învățare a limbajului literar;

3. Identificarea și descrierea etapelor de asimilare a limbajului literar, cu integrarea acestuia în activitățile didactice specifice învățământului primar;

4. Proiectarea, implementarea și validarea unui *Model tehnologic pentru formarea motivației în însușirea limbajului literar*, adecvat particularităților de vârstă și cognitive ale elevilor claselor primare;

5. Analiza și interpretarea datelor empirice obținute pe parcursul cercetării, cu scopul validării ipotezei formulate;

6. Confirmarea funcționalității și valorii formative a limbajului literar în dezvoltarea competenței de comunicare literară, prin aplicarea unor tehnici didactice specifice.

• **Sinteza și justificarea metodelor de cercetare:** În demersul investigațional au fost aplicate metodele: *metode teoretice*: documentarea științifică (analiza bibliografică și conceptuală), descrierea evolutivă a fenomenelor studiate, clasificarea și analiza comparativ-contrastivă, precum și analiza analitico-sintetică utilizată pentru sistematizarea și generalizarea rezultatelor teoretice și applicative; *metode empirice*: experimentul pedagogic (în vederea testării validității ipotezei), chestionarul (pentru obținerea datelor calitative), conversația și interviul (pentru clarificarea percepțiilor și atitudinilor), observarea și testarea (pentru măsurarea performanțelor elevilor și eficienței instruirii).

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării constă în:

• Elaborarea unei tehnologii educaționale inovatoare pentru formarea motivației în învățarea limbajului literar, concretizată în Modelul tehnologic propus;

• Definirea etapelor de asimilare progresivă a limbajului literar în contextul predării literaturii române la clasele primare;

• Abordarea integrată, cognitiv-comunicativă, a limbajului literar;

• Contribuția la conturarea unei imagini literare și valorice a elevului din ciclul primar, prin prisma exprimării sale literare .

Rezultate obținute ce contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante în cercetare se referă la stabilirea fundamentelor psihopedagogice și conceptualizarea științifică a *Modelului tehnologic de formare a motivației pentru însușirea limbajului literar* prin elaborarea și valorificarea coerentă a mecanismului dezvoltării limbajului literar al elevilor în învățământul primar.

Semnificația teoretică a cercetării constă în: clarificarea și aprofundarea conceptului de limbaj literar în raport cu procesele de formare a motivației și competenței de comunicare literară; sistematizarea unei tehnologii de motivare a învățării limbajului literar în cadrul literaturii române; propunerea unor metode și exerciții didactice orientate spre depășirea dificultăților întâlnite în procesul de predare-învățare a limbajului literar, în conformitate cu cerințele curriculare actuale ale învățământului primar.

Valoarea praxiologică a investigației este certificată de elaborarea și validarea experimentală a *Modelului tehnologic de formare a motivației pentru însușirea limbajului literar* în cadrul orelor de literatură română, destinat elevilor din ciclul primar. Fundamentele teoretice dezvoltate prin cercetare pot constitui un suport epistemologic valoros pentru elaborarea ghidurilor metodologice destinate cadrelor didactice, precum și a materialelor didactice auxiliare pentru elevi. Acestea pot contribui la modelarea comportamentului verbal și literar al elevilor, prin conturarea unor strategii inovatoare de organizare a curriculumului disciplinar specific literaturii române.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin cercetări teoretice prezentate în cadrul conferințelor științifice și experimentale desfășurate cu profesori și elevi din învățământul primar în cadrul Liceului Teoretic „Nicolae Titulescu din Slatina.

Publicațiile la tema tezei: 12 lucrări științifice dintre care: 3 articole în reviste de profil, 9 articole în lucrările conferințelor internaționale și naționale publicate în România și R. Moldova.

Structura și volumul tezei: introducerea, 3 capitole, concluzii generale și recomandări, surse bibliografice și anexe.

Concepte – cheie: limbaj literar; câmp literar; unitate literară; competența de comunicare literară; *Modelul tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar*; eșantion experimental; eșantion de control; sistemul de comunicare literară; limbaj literar specificat; elemente logice ale limbajului literar

SUMARUL COMPARTIMENTELOR TEZEI

În **Introducere** este justificată actualitatea și relevanța temei de cercetare, fiind formulate problema științifică abordată și direcțiile posibile de soluționare. Sunt precizate scopul și obiectivele investigației, alături de reperele epistemologice care fundamentează demersul teoretic și aplicativ. Totodată, sunt evidențiate contribuțiile științifice și valoarea practică a studiului, aspecte care susțin atât noutatea temei, cât și originalitatea sa metodologică și conceptuală în contextul didacticii limbajului literar.

Capitolul I - „Motivația ca factor determinant în procesul de predare - învățare a limbajului literar în clasele primare”

Primul capitol oferă o abordare teoretică amplă asupra conceptului de motivație, aplicat procesului de însușire a limbajului literar la nivelul învățământului primar. Este analizată evoluția noțiunii de motivație în context educațional, fiind subliniată esența limbajului literar și corelațiile sale cu termenii-cheie ai unităților literare. Se aduce în discuție diversitatea formelor de limbaj literar (limbaj general, de bază, utilizat în comunicarea orală și scrisă, limbaj esențial și neesențial), precum și necesitatea perfecționării acestuia în cadrul procesului educativ.

De asemenea, sunt actualizate și valorificate principiile de bază ale instruirii literare în raport cu cerințele contemporane ale curriculumului. Se argumentează rolul acestor principii în dezvoltarea motivației elevilor pentru dobândirea competenței de comunicare literară, precum și în procesul de predare-învățare-evaluare a literaturii române în ciclul primar. Fundamentele teoretice sunt susținute prin referințe relevante din literatura de specialitate (I. Bodeanu, 2011 [3]; L. Ciobanu-Mocanu, 2008 [12]; A. Coașan, 1988 [13]; M. Hadârcă, 2005 [22]; B. Iucu Romiță, 2004 [25]; A. Lazăr, 1975 [27]).

În concluzie, motivația se conturează ca un factor fundamental în eficientizarea procesului de predare-învățare a limbajului literar în ciclul primar, influențând direct atât implicarea cognitivă a elevilor, cât și disponibilitatea lor afectiv-volitivă pentru activitățile de învățare. Prin integrarea strategiilor didactice centrate pe elev, prin utilizarea materialelor autentice și prin stimularea curiozității lingvistice, cadrul didactic poate genera un climat educațional favorabil în care motivația intrinsecă și extrinsecă se completează armonios.

Capitolul II - „Strategii de motivare a însușirii limbajului literar de către elevii claselor primare”

Acest capitol este axat pe identificarea și descrierea etapelor esențiale în procesul de asimilare și integrare a limbajului literar în rândul elevilor din învățământul primar. Sunt analizate modalitățile de organizare și structurare a exercițiilor didactice specifice limbajului literar, cu scopul dezvoltării competenței de comunicare literară. În acest context, se evidențiază etapele fundamentale ale procesului instructiv: **selectarea, prezentarea, consolidarea și evaluarea** conținutului literar prezentată în Fig.1.

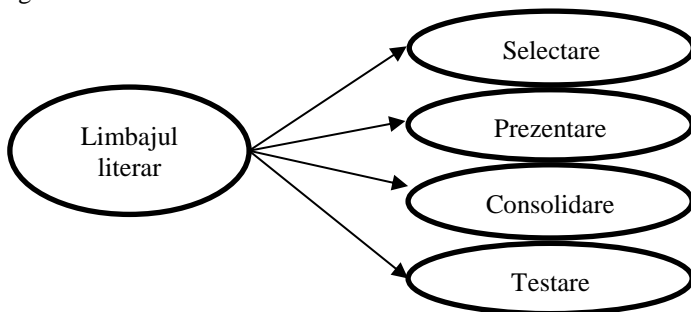

Fig.1. Etapele de bază ale formării motivației limbajului literar în literatura română

Actualizarea funcției comunicative a limbajului literar este posibilă prin aplicarea diverselor modele de comunicare, care facilitează înțelegerea cognitivă a blocurilor semantico-verbale și construirea unor imagini valorice ale unităților literare mai puțin cunoscute. Se subliniază, astfel, importanța formării unei reprezentări cognitive a limbajului literar, proces care implică trei etape esențiale: **conceptualizarea, interiorizarea unităților literare și antrenamentul aplicativ.**

În dezvoltarea limbajului literar, o semnificație deosebită i se atribuie familiarizării elevilor cu acele unități literare care fac parte din vocabularul activ literar și pasiv al acestora, un obiectiv destul de important în limbajul literar al școlarilor.

În capitolul dat se abordează, de asemenea, dificultățile majore asociate predării-învățării limbajului literar la clasele primare, în special în ceea ce privește **insuficiența valorificare a potențialului său formativ.**

În programa școlară pentru disciplina limba și literatura română, clasele a III-a – a IV-a, inițial aprofundarea și consolidarea cunoștințelor „într-un domeniu literar” se realizează prin intermediul textului literar ce conține unități literare. De fapt, o unitate de comunicare literară complex structurată pe parametrii textuali, include: coeziunea, coerența, intenționalitatea, accesibilitatea, informativitatea, situaționalitatea.

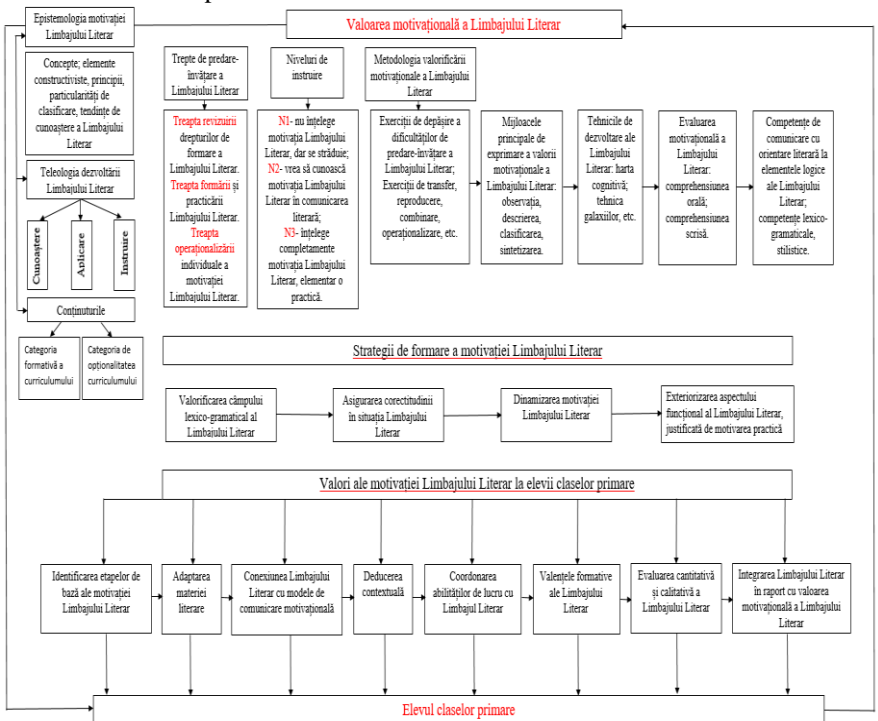
Considerăm că pentru implementarea cu succes a curriculumului la disciplina limba și literatura română e necesară dezvoltarea activităților de comunicare literară a elevului.

Pentru „a vorbi corect limbajul literar”, elevul trebuie să fie capabil să organizeze un mesaj (să demonstreze aptitudini cognitive), să formuleze un enunț corect (să demonstreze aptitudini lingvistice).

Așadar, e necesar să subliniem că planul curricular pentru limba și literatura română prevede, neapărat, adaptarea limbajului literar la nivelul cunoștințelor de literatură a elevilor, dispunând de un grad ascendent de complexitate pe măsura volumului de cunoaștere a limbajului literar [3, p. 62-73].

Prin sintetizarea ideilor teoretice, esențializarea rolului lor în procesul educațional a fost elaborat **Modelul tehnologic al formării motivației la însușirea limbajului literar de către elevii claselor primare la limba și literatura română**

Fig.2. Modelul tehnologic al formării motivației la însușirea Limbajului Literar de către elevii claselor primare

În ansamblu, capitolul propune reconfigurarea predării, învățării și evaluării limbajului literar în cadrul lecțiilor de literatură română prin integrarea tehnicilor de

predare, centrate pe motivația elevilor, cu scopul de a dezvolta durabil competența de comunicare literară.

Capitolul III - „Validarea experimentală a formării motivației pentru însușirea limbajului literar de către elevii claselor primare”

Al treilea capitol prezintă dimensiunea aplicativă a cercetării, concentrându-se pe **validarea experimentală a Modelului tehnologic** propus în capitolele anterioare. Demersul experimental a fost fundamentat pe analiza nivelului inițial de cunoaștere a limbajului literar în rândul elevilor din ciclul primar, elaborarea unor criterii clare de evaluare, stabilirea indicatorilor de eficiență, precum și determinarea nivelurilor de dezvoltare a competenței de comunicare literară.

Programul experimental a urmărit, în mod special, evaluarea și formarea motivației elevilor în raport cu trei niveluri de receptare a limbajului literar:

- **Nivelul I** – elevul nu identifică valoarea motivațională a limbajului literar;
- **Nivelul II** – elevul manifestă interes pentru înțelegerea motivației limbajului literar;
- **Nivelul III** – elevul integrează conștient și aplică funcțional limbajul literar în actul comunicativ.

Tab.1. Niveluri de cunoaștere a limbajului literar de către elevii claselor primare a limbajului literar la literatura română.

Nivel		Descriptori
Nivelul III de înțelegere integrală a motivației limbajului literar și elementar o practică	Înțelegere	Poate să înțeleagă discursurile nu prea lungi și să urmărească o argumentare literară complexă, dacă subiectul literar îi este relativ cunoscut. Poate să înțeleagă majoritatea unităților literare. Poate să folosească corect „câmpurile literare”. Poate să citească articole și rapoarte literare cu anumite atitudini și puncte de vedere asupra materiei literare.

	Vorbire	Poate să comunice cu un grad de spontaneitate și de fluentă care fac posibilă participarea normală la o conversație cu interlocutori competenți în domeniul literar. Poate să participe activ la o conversație literară de durată, exprimându-și și susținându-și opiniile literare. Poate să prezinte descrieri literare clare și detaliate într-o gamă vastă de subiecte literare. Poate să dezvolte un punct de vedere pe o temă literară actuală, arătând avantajele și dezavantajele diferitor opinii literare.
	Scriere	Poate să scrie texte literare clare și detaliate într-o gamă vastă de subiecte legate de domeniul literar sau de interese literare individuale. Poate să scrie un eseu adaptat la tema parcursă argumentând subiectul literar însușit. Poate să scrie comentarii literare, subliniind semnificația pe care o atribuie personal atitudinii personale față de subiectul literar.
Nivelul II În care elevul dorește să cunoască motivația limbajului literar în comunicare	Înțelegere	Poate să înțeleagă punctele esențiale în vorbirea literară standard clară pe diferite teme ale programei școlare, petrecerea timpului liber la diferite prezentări literare etc. Poate să înțeleagă ideea principală a programei școlare, să participe în comunicarea literară, teme literare de actualitate, interes personal, dacă se prezintă într-o manieră clară și lentă. Poate să înțeleagă descrierea evenimentelor dintr-o operă literară, poate să-și exprime sentimentele față de operele literare productive.

	Vorbire	Poate să facă față în majoritatea situațiilor de asimilare a limbajului literar. Poate să participe fără pregătire prealabilă la o conversație pe teme literare, de interes personal sau referitoare la activitatea literară a elevului. Poate să formeze unități literare și să se exprime coerent într-o manieră simplă pentru a descrie experiențe și evenimente, dorințele, speranțele și obiectivele sale ce țin de programa școlară. Poate să argumenteze și să explice pe scurt opiniile sale. Poate să povestească diferite subiecte literare, să-și exprime reacțiile.
	Scriere	Poate să scrie un text simplu și coerent pe teme literare sau interes personal. Poate să scrie diferite „colțuri literare” descriind experiențe și impresii.
Nivelul I În care elevul nu înțelege motivația	Înțelegere	Poate să înțeleagă punctele esențiale dintr-un mesaj literar, să argumenteze informații literare simple și clare. Poate să lucreze cu textele literare scurte, dar argumentate și poate să înțeleagă diferite texte literare ce conțin material al limbajului literar scurt, concis și pe măsura nivelului argumentat.
	Vorbire	Poate să comunice în situații simple. Poate să participe la dezbateri literare simple de mică durată, chiar dacă nu înțelege suficient limbajul literar. Poate să utilizeze o serie de unități literare, unele „câmpuri literare”, enunțuri pentru o descriere simplă a unui subiect literar, a condițiilor de activitate literară la liceu, a studiilor, a activităților recente de colaborare cu alți elevi.
	Scriere	Poate să scrie mesaje literare scurte, simple dar bine argumentate. Poate să sistematizeze textul literar cu mici

		unități literare ale limbajului literar. Poate să scrie „un demers literar” scurt.
--	--	--

Aplicarea Modelului tehnologic a condus la **creșterea eficienței formării competenței de comunicare literară** printr-o intervenție pedagogică bine structurată și adaptată la nevoile cognitive ale elevilor. Aceasta a permis diagnoza precisă a nivelurilor de performanță, stimulând participarea activă a elevilor și încurajând internalizarea limbajului literar.

Tab.2 Gradul de cunoaștere a limbajului literar la etapa de constatare

Nivel	Eșantionul experimental (60 elevi)		Eșantionul de control (35 elevi)	
	Numărul de elevi	%	Numărul de elevi	%
N1	30	53,57%	18	52,53%
N2	26	39,28%	14	38,8%
N3	4	8,14%	3	6,14%

Grafic, rezultatele obținute sunt afișate în Fig.3.

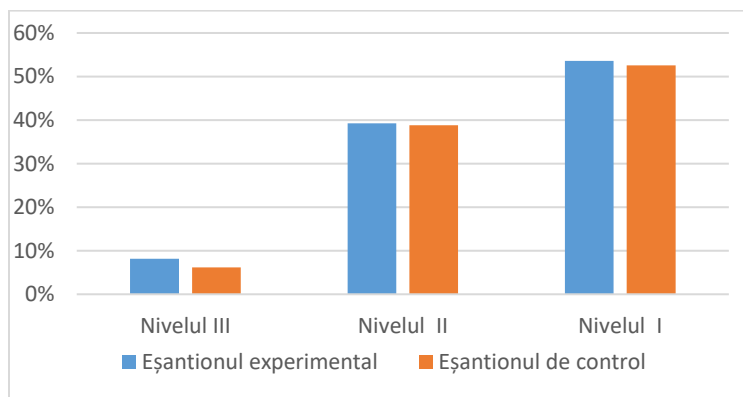

Fig.3. Nivelurile de cunoaștere a limbajului literar (experimentul de constatare)

Efectuând o analiză cantitativă a nivelului de cunoaștere a limbajului literar a elevilor din ambele eșantioane experimentale, am înțeles că diferența nu este atât de mare. Majoritatea elevilor au întâmpinat dificultăți, în special, la etapele de prezentare și consolidare a limbajului literar.

În Fig.3. putem observa că 53,57 % de elevi din eșantionul experimental și 55,55 % de elevi din eșantionul de control s-au plasat la nivelul III de asimilare a limbajului literar, determinând nivelul de cunoaștere, iar 39,28 % și, respective, 38,8 % s-au plasat la nivelul II de asimilare a limbajului literar, iar cel mai mic număr de elevi, 8,14 % și 6,14 %, la nivelul I de asimilare a limbajului literar.

Studiind amănunțit rezultatele obținute la probele de evaluare, putem observa că în eșantionul experimental numai patru elevi realizează sarcina la nivel avansat (în cazul nostru la nivelul III) de înțelegere a motivației la însușirea limbajului literar, pe când în eșantionul de control, doar trei elevi. La nivelul II de asimilare a limbajului literar atât în eșantionul experimental, cât și în eșantionul de control, majoritatea elevilor nu au putut îndeplini multe sarcini ce țin de specificul limbajului literar, aceștia erau dezorientați și în permanență așteptau ajutorul învățătorului, aveau nevoie de mai mult timp pentru a formula un răspuns corect.

Prin prezentarea analitică a fenomenelor examinate din perspectiva necesităților procesului de formare a motivației la însușirea limbajului literar și, ținând cont de particularitățile de instruire, s-a constatat următoarele:

- Lipsa unor cunoștințe și competențe clare ale elevilor claselor primare de a determina cu exactitate semnificația motivației la însușirea limbajului literar, din context sau text literar;
- Elevii nu posedă, la un nivel acceptabil, deprinderi de a practica modelele de formare și de modificare a limbajului literar, abilități de analiză semantică a unităților literare;
- Inflexibilitatea în explicarea semnificației limbajului literar prin absența blocului de sinonime și antonime, utilizând unitățile literare cu semnificații incomplete;
- Expunerea verbală a situației de comunicare literară este superficială, lipsește o corelație practică a unităților literare, ceea ce încetinește dezvoltarea corectă a capacității elevului claselor primare de a comunica productiv și adecvat într-o situație de comunicare literară;
- Neputința de a comunica corect literar, insuficiența de a efectua diferite operații de analiză, sinteză, generalizare a „contextului literar informațional” subliniază nivelul redus al competenței de comunicare literară a elevilor claselor primare;
- Este necesară antrenarea elevilor în exprimarea opiniilor, în sintetizarea informației la literatura română, în prezentarea rezumativă a limbajului literar și în formularea strategică a etapelor de formare a motivației la însușirea limbajului literar;

Procentajul mare de elevi la nivelul I de asimilare a limbajului literar, din eșantionul experimental și eșantionul de control, demonstrează slaba orientare în comunicarea literară a elevilor și nivelul lor scăzut de cunoaștere a limbajului literar - factor esențial în aria de formare a competenței de comunicare literară.

Rezultatele obținute au demonstrat necesitatea intervenției în procesul de instruire a unui program formativ axat pe tehnologii de formare a motivației însușirea limbajului literar la literatura română, ce ar favoriza dezvoltarea competenței comunicării literare la elevii claselor primare din perspectiva obiectivelor curriculare de cunoaștere a limbajului literar la literatura română.

Datele obținute în rezultatul experimentului de constatare au demonstrat necesitatea implementării *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar* care contribuie la dezvoltarea competenței comunicării literare a elevilor claselor primare. Învățarea și receptarea limbajului literar de la principiul de cunoaștere a literaturii române constă în cunoașterea logică a limbajului literar cu toată complexitatea lui.

Experimentul de formare presupune:

- Implementarea *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar*;
- Abordarea valorificării metodologice al limbajului literar ca factor al cunoașterii literaturii române;
- Respectarea logică a flexibilității unităților literare;
- Învățarea-receptarea contextuală a limbajului literar;
- Corectitudinea și sistematizarea perfectă a materialului ce ține de literatura română;
- Compatibilitatea comunicativ-literară efectuată de membrii claselor asupra nivelului de dezvoltare a competenței de comunicare literară;

Iată de ce în cadrul cercetării noastre, pentru a crea condiții de formare a motivației la însușirea limbajului literar, s-a aplicat *Modelul tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar* care, de asemenea, va contribui la formarea și dezvoltarea competenței comunicării literare.

Una dintre finalitățile învățământului primar prevăzute de Programa școlară pentru disciplina limba și literatura română (clasele a III-a - a IV-a; în cazul nostru, a curriculumului pentru materia Limba și literatura română clasa a IV-a) [33] este dezvoltarea personalității elevului, a capacității și posibilităților sale "de a exprima voința societății culturale la nivelul potențialului lui maxim de cunoaștere a informației literare". Astfel, *Metodologia de formare a motivației la însușirea limbajului literar* în spirit de cooperare va deveni o modalitate practică de desfășurare a predării-învățării limbajului literar, evidențind modificările literare ce intervin în viața elevului.

Cunoașterea și practicarea limbajului literar va stimula procesul cognitiv prin intermediul căruia elevul claselor primare va stabili direcția de „întrebuintare specifică a unităților literare”.

. În contextul *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar* elevul va avea posibilitatea să cunoască literatura română, cu condiția alegerii celor mai potrivite metode și mijloace de acumulare a capacităților cognitive la lecțiile de literatura română.

Din perspectiva *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar* am reușit să elaborăm o metodologie de lucru care va include etape, metode și tehnici de formare a motivației la însușirea limbajului literar, va asigura eficiența cunoașterii literaturii române de către elevii claselor primare. Formarea și dezvoltarea competenței de comunicare literară s-a desfășurat în două etape. Prima etapă a fost organizată în lunile noiembrie-decembrie (secvența I), iar a doua etapă în februarie-martie (secvența II). Cunoștințele de lexic literar au fost formate, în mare parte, prin dezvoltarea Evenimentului Instrucțional A-H.

Este necesar să menționăm, că în urma implementării ***Modelului tehnologic de formare a motivației limbajului literar (secvența I)*** s-au utilizat texte formative pentru a analiza eficiența etapelor de formare a motivației la însușirea limbajului literar de către elevii claselor primare și, în consecință, de a oferi feedback-ul necesar învățătorului de limba și literatura română. Pentru a stabili nivelul motivației la însușirea competenței de comunicare literară la literatura română (prima etapă) la finele primei secvențe, am realizat unele sesizări preliminare în baza unui test de evaluare.

În elaborarea testului de evaluare a competenței de comunicare literară, din perspectiva formării motivației la însușirea limbajului literar, s-au respectat cerințele programei școlare pentru disciplina „Limba și literatura română” (clasele a III-a – a IV-a) [33] pentru formarea acestor competențe în baza nivelurilor de cunoaștere, aplicare și integrare, rezultatele fiind determinate potrivit celor trei niveluri de formare: NI – elevii nu înțeleg motivația limbajului literar; NII – elevii vor să cunoască motivația limbajului literar în comunicare; NIII – elevii înțeleg completamente motivația limbajului literar și elementar o practică.

La finele primei secvențe a experimentului formativ am realizat evaluarea competenței de comunicare literară a elevilor, având la dispoziție descriptor de performanță pe niveluri (NI, NII, NIII) (Tab.3).

Tab.3. Nivelurile de evaluare a competenței de comunicare literară (secvența I)

Nivel	Descriptori
Nivel I – nu înțelege motivația limbajului literar	Poate să înțeleagă unitățile literare izolate și expresii literare frecvent folosite în mediul școlar. Poate să comunice în situații simple și obișnuite, folosind un repertoriu elementar de unități literare și expresii literare din texte. Poate să descrie cu mijloace simple de exprimare orientarea sa literară, mediul în care se află și să evoce subiecte care să corespundă educației sale literare, stăpânind un “câmp literar” suficient pentru a argumenta unele situații de comunicare literară.
Nivel II – elevul dorește să cunoască limbajul literar în comunicare	Poate să înțeleagă unitățile literare esențiale, dacă elevii folosesc un limbaj literar standard, clar, pe teme literare. Poate să se descurce în majoritatea situațiilor literare ce țin de formarea motivației la însușirea limbajului literar la literatura română. Poate să producă un discurs literar simplu și coerent pe teme literare. Poate să relateze un eveniment dintr-o operă literară, poate să-și exprime pe scurt argumentele sau explicațiile asupra unui proiect, dar comite sistematic greșeli elementare în comunicarea literară; opinia elevilor nu este completă.
Nivelul III – elevul înțelege completamente motivația limbajului literar, elementar o practică	Face față unui număr considerabil de întrebări directe puse în baza textului literar studiat, reproducând limbajul literar și „câmpuri literare”; stăpânește un bloc stabil de unități literare aplicându-l în diferite situații de comunicare literară. Poate face o sinteză și o evaluare corectă a informației literare asimilate; blocul literar însușit îi permite să argumenteze și să interpreteze informația literară; întrebuițează cu exactitate suficientă structurile frecvente în comunicarea literară; poate face o apreciere justă a evenimentelor culturale; își expune cu exactitate opiniile, dând explicații justificate.

Secvența a doua a vizat același număr de subiecți. În cadrul acestora s-au urmărit rezultatele aplicate și raportate la strategii concrete, proiectate în cadrul *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar*, în urma cărora

proba de evaluare a demonstrat o capacitate mai eficientă în ceea ce privește producerea și receptarea unităților literare, intenția de a realiza o comunicare literară mai justificată, fapt pe care l-am prezentat în tabelele ce urmează:

Tab.4. Metodologia de evaluare a nivelurilor competenței de comunicare literară la literatura română din perspectiva formării motivației însușirea limbajului literar

Categoria Obiective	ITEMI	Punctaj	Punctaj total
CUNOAȘTERE	a) Găsiți sinonime pentru cuvintele date. Cu oricare dintre ele contruiți enunțuri.	5	20
	b) Completați răspunsurile la întrebări.	5	
	c) Folosind răspunsurile de mai sus, prezentați în scris rezumatul textului „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă.	5	
	d) Numiți cele trei situații ale conținutului literar, evidențiind expresiile literare care motivează elevul.	5	
APLICARE	a) Plasați în diferite contexte expresiile de formare a motivației la însușirea limbajului literar.	10	40
	b) Reprezentați grafic evenimentele din textul literar în comparație.	10	
	c) Completați spațiile din tabel cu următoarele unități literare.	10	
	d) Rețineți următoarele expresii literare, formați cu ele contexte.	10	

TESTARE	Meditații: Elevii doresc să înțeleagă „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă.	20	20
	Respectarea normelor de exprimare	10	10
	Total	90	90

Rezultatele stabilite în urma experimentului de formare a sporit numărul de unități literare însușite de către elevi și influența semnificativă a motivației limbajului literar, care pot dezvolta în continuare performanțele de comunicare literară a elevilor claselor primare. Astfel, s-a înregistrat un echilibru în formarea motivației la însușirea limbajului literar prin aplicarea testului de evaluare (**secvențaII**), care a accentuat, de asemenea, unele dificultăți din activitatea de instruire. Prin urmare, cunoștințele elevilor sunt mai variate și evidențiază mai multe aspecte de aplicare practică a motivației limbajului literar.

Sublinierea gradului de dezvoltare a competenței de comunicare literară, la această secvență, s-a realizat în baza aceluiași descriptori . Conform criteriilor de evaluare, elevii pot reprezenta strategia de reproducere a motivației limbajului literar, având capacitate de integrare a cunoștințelor literare exprimate în Tab.5 și Fig.4.

Tab.5.Niveluri de bază implementării Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar (secvența II).

Nivel	Eșantionul experimental	
	Numărul de elevi	%
Nivelul I	17	23,21
Nivelul II	31	55,35
Nivelul III	12	21,44

Eșantionul experimental la a II-a etapă a experimentului de formare

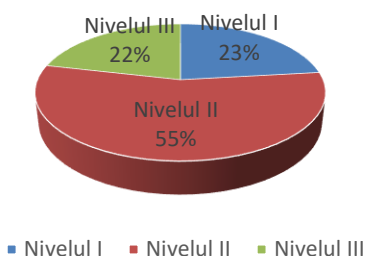

Fig.4. Nivelurile competenței de comunicare literară dezvoltate în baza Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar (secvența II)

Secvența a doua a experimentului de formare a fost orientată spre „formarea motivației” la însușirea limbajului literar, activitatea exterioară a elevului, lucrul asupra textului literar, evidențierea expunerii logice a elevului, perfecționarea strategiilor de comunicare literară, formarea și practicarea abilităților necesare pentru activitățile elementare de scris-citire-expunere. Astfel, concomitent cu contribuțiile teoretice și practice, experimentul de formare (**secvența a II-a**) confirmă necesitatea organizării activităților de formare a motivației limbajului literar, conform principiului constituirii comunicării literare.

La etapă inițială a experimentului de formare elevii au întâmpinat dificultăți atunci când li s-a solicitat să determine sensurile unităților literare și să delimiteze semnificația unităților literare, a contextelor literare, să descrie situații, sau opinii păstrând „tendința literară” a textului. După cum demonstrează rezultatele obținute de către elevii din eșantionul experimental, la etapa a doua a experimentului de formare, se observă o avansare substanțială. Conform principiului individualizării și diferențierii limbajului literar și descoperind esența competenței de comunicare literară conturate deja în urma utilizării *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar*, s-a depistat flotarea contingentului de elevi de la un nivel la celălalt, în creștere calitativă: de la Nivelul I la Nivelul II, apoi la Nivelul III. Comparând rezultatele obținute la fiecare secvență a experimentului de formare, s-a urmărit capacitatea dezvoltării și perfecționării competenței de comunicare literară după aplicarea *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar*, fenomen care este prezentat în Tab.6. și Fig.7.

Tab.6. Capacitatea dezvoltării competenței de comunicare literară a elevilor din eșantionul experimental în urma implementării Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar

Nivel	Secvența I		Secvența II	
	Numărul de elevi	%	Numărul de elevi	%
Nivelul I	22	35,71	17	23,21
Nivelul II	29	51,78	31	55,35
Nivelul III	9	12,5	12	21,44

Rezultatele obținute reflectă valoarea de posedere a competenței de comunicare literară a elevilor din eșantionul experimental în secvența I (februarie - martie), secvența a II - a (aprilie - mai).

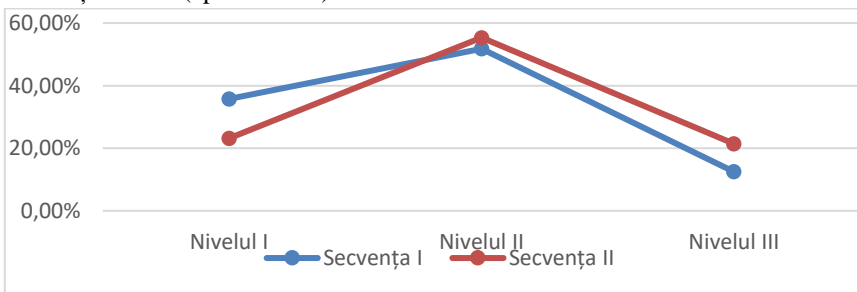

Fig.5. Corelarea competenței de comunicare literară în urma implementării Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar

În Fig.5. se observă o creștere treptată a nivelului de dezvoltare a competenței de comunicare literară a elevilor din eșantionul experimental: de la 51,78%, la 55,35% la Nivelul II; la Nivelul III au evoluat de la 12,5%, până la 21,44%; dar se evidențiază și o descreștere care, de asemenea, se consemnează în categoria realizărilor la Nivelul I de la 35,71%, la 23,2%.

Rezultatele obținute ne-au convins că aplicarea *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar* are o influență benefică asupra dezvoltării competenței de comunicare literară și contribuie la instruirea eficientă a elevilor și la dezvoltarea productivă a limbajului literar la literatura română Acest fenomen influențează formarea personalității noului elev al educației literare, conform standardelor europene, devenind, astfel, un cunoscător al motivației Nivelului I, II, III prin actualizarea cunoștințelor literare obținute. Apare noul utilizator literar cu o nouă atitudine moral-afectivă, cu activități practice de a

observa, a analiza, a sintetiza, a cerceta, a argumenta, a reproduce, a aplica în practică noile cerințe în predarea - învățarea - evaluarea literaturii române și în experimentarea practică a limbajului literar.

În baza datelor obținute în Tab.8. a fost confruntată situația inițială a experimentului pedagogic (**etapa de constatare**) cu cea finală (**etapa de control**) și s-a obținut:

Grăfic, rezultatele obținute sunt prezentate în Fig.6.

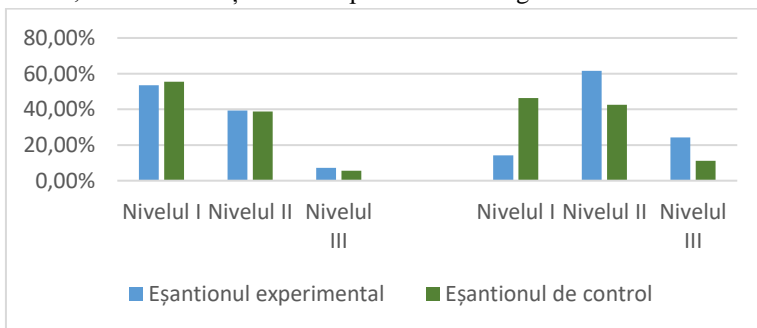
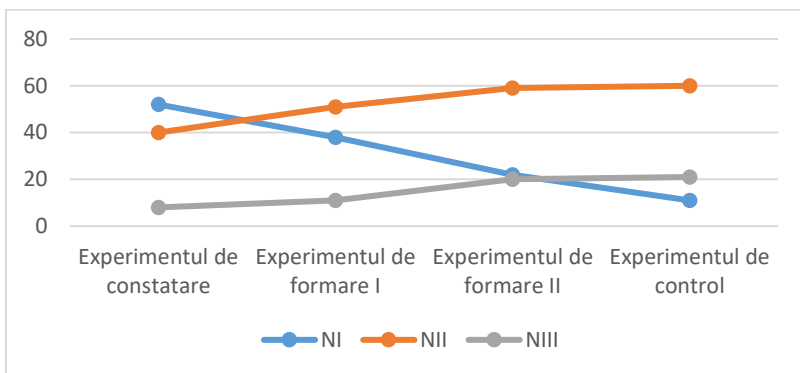

Fig.6. Evoluția calitativă a nivelurilor de posedare a competenței de comunicare literară

Diferența dintre rezultatele eșantionului de control și cel experimental de bază este de 17,05% în favoarea eșantionului experimental la Nivelul III, rezultat care indică contribuția valorificării metodologice a limbajului literar în dezvoltarea competenței de comunicare literară a elevilor claselor primare. Așadar, determinate în plan comparativ, rezultatele evidențiază progresul și diferențele calitativ vizibile, în ceea ce privesc performanțele elevilor la toate cele trei niveluri (NI, NII, NIII), obținute în baza implementării modelului de valorificare didactică a motivației la însușirea limbajului literar.

De asemenea, s-a constatat că, analizând rezultatele eșantionului de control, sunt schimbări în gradul de însușire a limbajului literar, majoritatea elevilor au dispus de un bloc suficient de unități literare, pe când limbajul literar de bază și cel potențial a dus lipsă de expresivitate, iar exprimarea lor nu a fost atât de productivă. Dinamica dezvoltării competenței de comunicare literară a elevilor din eșantionul experimental este demonstrată în Fig.7.

Fig.7. Dinamica dezvoltării competenței de comunicare literară în baza Modelului tehnologic de formare al motivației la însușirea limbajului literar

Cercetarea rezultatelor la probele experimentale demonstrează eficiența procesului de formare a motivației la însușirea limbajului literar și de dezvoltare a competenței de comunicare literară din cadrul experimentului de formare. S-a conturat o dezvoltare calitativă și cantitativă a competenței de comunicare literară prin implementarea *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar* în cadrul instruirii elevilor claselor primare.

Modelul tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar și-a demonstrat eficiența în procesul de formare a motivației la însușirea limbajului literar, cât și la formarea competenței de comunicare literară, în baza cărora se pot dezvolta competențele în asimilarea unităților literare, „câmpurilor literare”, lingvistice și socio-culturale.

În cadrul cercetării, accentul a fost pus pe **corelarea metodelor de predare-învățare-evaluare cu obiectivele curriculare** și pe dezvoltarea unui mecanism de evaluare calitativă a limbajului literar. Rezultatele experimentului au confirmat ipoteza cercetării: *integrarea motivației în procesul de predare a limbajului literar conduce la o valorificare superioară a potențialului său formativ și, implicit, la dezvoltarea competenței de comunicare literară.* În ansamblu, teza prezentată în capitolul dat demonstrează că **valorificarea metodologică a limbajului literar, integrată într-un model tehnologic coerent, contribuie substanțial la formarea unei motivații autentice pentru învățarea literaturii române** la nivelul primar și oferă un cadru funcțional pentru dezvoltarea durabilă a competenței de comunicare cu orientare literară.

CONCLUZII GENERALE

Problema științifică abordată în cadrul cercetării a vizat proiectarea *Modelului tehnologic de formare a motivației pentru însușirea limbajului literar* și conturarea unei contribuții metodologice relevante în direcția modernizării procesului de predare-învățare a limbajului literar, orientat spre dezvoltarea competenței de comunicare literară la disciplina literatura română, în învățământul primar. Analiza datelor teoretice și experimentale a confirmat importanța procesului de formare a motivației pentru însușirea limbajului literar, precum și rolul acestuia în dezvoltarea competenței de comunicare literară. Toate obiectivele propuse au fost atinse, iar ipoteza de cercetare a fost confirmată, cercetarea finalizându-se cu rezultate semnificative atât pe plan teoretic, cât și practic.

Sinteza teoretică și interpretarea datelor experimentale au condus la următoarele concluzii:

1. Din perspectiva optimizării procesului de formare a motivației pentru însușirea limbajului literar în predarea literaturii române la nivel primar, este necesară valorificarea potențialului formativ al acestuia, ținând cont de factori psiholingvistici precum: tendința de a neglija înțelegerea limbajului literar; natura interpretativă a limbajului literar; specificul motivației în utilizarea acestuia; calitatea literară a conținuturilor propuse; și nivelul profesional al cadrelor didactice în gestionarea eficientă a etapelor motivaționale și a tehnicilor didactice.

2. Practica de instruire a demonstrat lipsa unor strategii concrete pentru motivarea limbajului literar în raport cu nivelurile diferite de cunoaștere a literaturii române. Valorificarea limbajului literar a presupus integrarea metodelor de dezvoltare a competenței literare, printre care: etapele de motivare, utilizarea unor modele lingvistice, aplicarea mijloacelor de expunere (descriere, observare, clasificare, sintetizare), precum și tehnici specifice (imaginația ghidată, tehnica galaxiilor, asocieri libere, interogarea multiaspectuală).

3. A fost demonstrată importanța unei comunicări literare specifice, susținută de: utilitatea unităților literare în contexte variate; conștientizarea funcțiilor literare ale limbajului; extinderea valorii expresive a acestuia; precum și tendința elevilor de a produce și reproduce limbaj literar. Aceasta este reflectată în cele trei niveluri de asimilare:

- **Nivelul I** – elevii asimilează și argumentează informații literare simple;
- **Nivelul II** – elevii înțeleg comunicările-standard și interacționează activ cu textul literar;
- **Nivelul III** – elevii formulează discursuri personale, susținute de argumentări proprii ale conținuturilor literare.

4. Identificarea etapelor de predare-învățare a limbajului literar a permis modernizarea tehnologiei de asimilare a acestuia în procesul educațional primar.
 5. Modelul tehnologic de formare a motivației pentru însușirea limbajului literar constituie un instrument didactic valoros, capabil să evedențieze, să argumenteze și să cultive abilitățile literare ale elevilor. Acesta favorizează accesul activ la limbajul literar, sprijină activitatea creativă a elevilor și asigură monitorizarea coerentă a procesului educațional.
 6. Aplicarea tehnicilor de instruire în predarea-învățarea-evaluarea literaturii române validează o strategie eficientă de formare a competenței de comunicare literară. Aceasta conduce la o utilizare corectă și funcțională a limbajului literar, consolidând o comunicare cu specific literar și înțelegerea valorii expresive a cuvântului în contexte literare autentice.
 7. Interpretarea datelor statistice a evidențiat eficiența metodologiei propuse în formarea competenței de comunicare literară, confirmând valoarea formativă a Modelului tehnologic prin progresul real în dezvoltarea limbajului literar și motivarea activității literare a elevilor.
 8. Din perspectiva valorificării procesului de predare-învățare, s-a constatat eficiența asimilării limbajului literar, evidențiată prin activarea mecanismului de comunicare literară a elevului și parcurgerea coerentă a celor trei niveluri: cunoaștere, aplicare și integrare.
 9. În plan conceptual, s-a remarcat importanța abordării limbajului literar din perspectivă psiholingvistică; în plan metodologic, relevanța valorificării etapelor motivaționale cu orientare literară; iar în plan curricular, aplicarea diverselor tehnici de stimulare a limbajului literar, preconizate de Modelul tehnologic, care confirmă valoarea educațional-literară a competenței de comunicare literară.
- În baza datelor obținute în urma experimentului, considerăm utile următoarele recomandări:
1. Implementarea *Modelului tehnologic de formare a motivației pentru însușirea limbajului literar*, printr-un sistem de exerciții adaptate tuturor nivelurilor de instruire, contribuie semnificativ la optimizarea comunicării literare în rândul elevilor din învățământul primar
 2. Evaluarea etapelor de asimilare a limbajului literar în procesul de predare-învățare a literaturii române poate deveni un factor de sistematizare a indicilor operaționali în practica didacticii literaturii române pentru învățământul primar.
 3. Aplicarea curriculumului disciplinar la literatura română pentru învățământul primar care vizează specificitatea de asimilare a limbajului literar va stimula elevilor ciclului primar în aprecierea caracterului valoric al competenței de comunicare literară.

4. Practicarea *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar* în procesul de predare - învățare - evaluare a literaturii române pentru elevii școlii primare poate valorifica competența de comunicare literară și componentele curriculare valabile pentru învățământul primar.

Profesorilor pentru învățământul primar:

- stabilirea unor parteneriate de integrare a activităților pentru dezvoltarea emoțională în programul zilnic al elevilor atât la școală, câtși în familie (limbajul zilei, lucru în echipă profesor-elev-părinți în rezolvarea problemelor limbajului);
- cercetarea și implementarea în dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice a unor programe de formare continuă a culturii literare;
- promovarea unor activități pentru dezvoltarea competențelor literaturii române folosind mijloacele TIC (jocuri pe computer și video).

Părinților elevilor din clasele primare:

- Colaborare permanentă cu profesorii în scopul cunoașterii profunde a problemelor Afective și a metodologiei educației limbajului literar a elevilor din clasele primare.

BIBLIOGRAFIE

1. BAZELI L. *Condiții pedagogice de formare a motivației pentru studierea limbilor moderne în liceu*. Autoreferat al tezei de doctor în pedagogie (13.00.01), Chișinău: U.S.M., 2006. 26 p. <http://primo.libuniv.md/> (accesat pe 16.11.2022).
2. BIDU-VRÂNCEANU A. *Lexic comun, lexic specializat*. București, Editura Universității din București, 2000. 176p, ISBN:973-575-486-X.
3. BODEANU I., OLTEANU R. *Motivația în procesul educațional*. Chișinău: UST, 2011. 59 p. ISBN: 978-9975-76-071-03.
4. **BUZEA M.**, STRAH L., *Tehnologia formării motivației la însușirea limbajului literar de către elevii claselor primare*. În materialele Conferinței Internaționale „Научно-образовательное пространство”, Comrat, editura Tipografia "A & V Poligraf", Ediția 3, pp.234-237, ISBN 978-9975-83-293-9.
5. BURLACU A. *Ghid metodic pentru dezvoltarea comunicării orale „Universul poetic vierian în învățământul primar”*, Slatina, România, editura Edudel, 2026, 25p, ISBN:978-630-369-548-8.
6. BURLACU A. *Ghid metodologic „Valorificarea textului literar în clasele I și a II-a”*, Slatina, editura Edudel, 2026, 18p, ISBN: 978-630-369-547-1.
7. BURLACU A. *Receptarea mesajelor literare orale în ciclul primar: dimensiuni interpretative și mecanisme metacognitive*. În materialele conferinței internaționale „Știință, educație, cultură 35-a aniversare a Universității de Stat din Comrat” culegere de articole Vol.4. 2026. Comrat. ISBN 978-9975-83-333-2.
8. BURLACU A. *Câte generații, atâția Eminescu în Colocviul „Filologia modernă.Realizări și perspective în context European”*, Chișinău, editura Institutul de Filologie , ediția 9, 2017, pp.64-74.
9. *Cadrul European Comun de Referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare*. Chișinău: F.E.P. Tipografia Centrală, 2003. 204 p. ISBN: 9975-78-259-0.
10. CALLO T. *Educația comunicării verbale*. Chișinău: Litera, 2003. 148 p. ISBN: 9975-74-559-8.
11. CHIRCEV A. *Metode de studiere a motivelor intrinsece ale învățării // Viața școlii*. Cluj: Casa Corpului Didactic, 1973. p. 18.
12. CIOBANU-MOCANU L. *Geneza limbajului la copii // Studia Universitatis. Seria Științe ale educației*, 2008, nr. 9(19), p. 216–220. ISSN: 1857-2103.
13. COAȘAN A., VASILESCU A. *Adaptarea școlară*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1988. 127 p.
14. COSTEA O. *Didactica lecturii. O abordare funcțională*. Iași: Editura Institutul European, 2006. 182 p. ISBN: 973-611-403-1.
15. CUCOȘ C. *Teoria și metodologia evaluării*. Iași: Editura Polirom, 2008. 265 p. ISBN: 978-973-46-0936-9.
16. FLOREA M. *Pentru o coordonare metodică a predării limbajelor de specialitate // Limba română*, 1986, nr. 3, p. 17–224.
17. FRANȚUZAN L., HÂNCU I. *Învățarea și mediul educațional școlar: perspective de eficientizare // Revista Didactica Pro*, Chișinău, 2020, nr. 1 (119), p. 9–14. ISSN: 1810-6455.
18. GOLU M. *Dinamica personalității*. București: Editura Geneze, 1993. 238 p.

19. GOLU P. Motivația – un concept de bază în psihologie // Revista de psihologie, București, 1973, nr. 3, p. 24.
20. GRIGOROVITȚĂ M. Din problemele educației morale. Galați: Editura Alma, 1997. 208 p. ISBN: 973-929-016-7.
21. GUȚU VI. et al. Educația centrată pe cel ce învață. Ghid metodologic. Chișinău: CEP USM, 2009. 132 p. ISBN: 978-9975-70-011-8.
22. HADÂRCĂ M. Referențialul de evaluare a rezultatelor școlare: criteri, indicatori și descriptori de performanță // Revista Didactica Pro..., 2005, nr. 5–6 (34), p. 67–70. ISSN: 1810-6455.
23. IONESCU M. Demersuri creative în predare și învățare. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2000. 325 p.
24. IONESCU M. Instrucție și educație. Paradigme, strategii, orientări, modele. Arad: Editura Vasile Goldiș University Press, 2007. 408 p. ISBN: 978-973-664-200-5.
25. IUCU R. Elemente de pedagogie. București: Editura Credis, Universitatea din București, 2004. 335 p. ISBN: 973-7701-73-9.
26. JOIȚA E. Management educațional. Profesorul – manager: roluri și metodologie. Iași: Editura Polirom, 2000. 232 p. ISBN: 973-683-597-9.
27. LAZĂR A. Performanța ca factor motivațional. În: Situații motivaționale favorabile învățării de tip școlar. București: E.D.P., 1975, 158p.
28. MAHU V. Problematizarea și motivația în procesul de instruire. Chișinău: Editura Știința, 1992, 13 p.
29. MÂNDĂCANU V. Conținutul învățământului în context curricular. În: Tehnologii educaționale moderne, vol. II. Chișinău, 1994, 172 p. ISBN 5-376-01480-0.
30. MINDER M. Didactica funcțională: obiective, strategii, evaluare. Chișinău: Editura Cartier, 2003, 360 p. ISBN 9975-79-39-1.
31. MUREȘAN P. Învățarea eficientă și rapidă. București: Editura CERES, 1990, 276p. ISBN 973-40-0023-3
32. NEACȘU I. Instruire și învățare: Teorii, modele, strategii. București: Editura Științifică, 1990, 341 p.
33. NICOLA I. Tratat de pedagogie școlară. București: Aramis, 2003, 575 p. ISBN 973-8473-64-0.
34. OKON W. Învățământul problematizat în școala contemporană. București: E.D.P., 1978, 35 p. Disponibil: <http://primo.libuniv.md/> (accesat pe 17.11.2023).
35. PAMFIL A. Limba și literatura română în școala primară. Perspective complementare. București: Editura ART, 2016, 380 p. ISBN 978-606-710-419-6.
36. PASCARI V. Funcționalitatea integralității și continuității în educația copiilor. Chișinău: Î.S. Tipografia Centrală, 2021, 232 p. ISBN 978-9975-157-96-4.
37. PAVELESCU M. Metodica predării limbii și literaturii române. București: Editura Corint, 2010. 383p. ISBN 978-973-135-562-7.
38. Programa la Limba și literatura română pentru clasa a III-a și a IV-a. Disponibil: <https://rocnee.eu/> (accesat pe 22.08.2023).
39. ROZENTAL N. Organizarea și dirijarea activității cognitive a elevilor. Chișinău, 1988, 102 p. ISBN 5-372-00091-0.

40. SADOVEI L., PAPUC L., COJOCARU M. Teoria și metodologia instruirii. Didactica generală. Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă", 2009, p.110. ISBN 9978-9975-46-030-9.
 41. SLAMA-CAZACU T. Analiza dinamic-contextuală a operei literare. Modalități de interpretare a textului literar. București, 1973, p.29–35.
 42. STAN M.M. Elaborarea și validarea unui sistem de predicție asupra reușitei școlare la debutul școlarității. Pitești: Editura Tiparg, 2012, 216 p. ISBN 978-973-735-624-6.
 43. STRAH L., BUZEA M., Implementation of the technology of motivation formation when acquiring literary language by primary cycle students. În materialele Revistei Științifice de tip B „Acta et Comentationes, nr.4(38) 2024,pag.75-85, ISSN 1857-0623, <https://doi.org/10.36120/2587-3636.v38i4.75-85>
 44. STRAH L., Aspects of assimilation of textual information at the primary stage of knowledge. În Materialele Conferinței Internaționale „Știință, educație și cultură”, Comrat, 2023, Vol.2, pp.337-342. ISBN 978-9975-83-254-0
 45. STRAH L., BUZEA M., Etapele de formare a motivației limbajului literar în limba română la elevii claselor primare.În Materialele Conferinței „ „Cercetarea pedagogică: exigențe contemporane și perspective de dezvoltare”,Chișinău, editura CEP UPS „I.Creangă”ediția 2,2024, pp.153-158, ISBN 978-9975-48-197-7.
 46. STRAH L., FLOREA V.A., Implementation of the technology of reception of the oral literary message in Romanian literature in primary education. În materialele revistei „Acta et commentationes”, de tip B, nr.4(38), 2024, pp.86-91, ISSN 1857-0623.
 47. STRAH L., Authentic literary text as a model for learning Romanian literature in primary classes. În materialele revistei „Acta et commentationes”, de tip B, nr.4(38), 2024, pp.92-96, ISSN 1857-0623.
 48. STRAH L., Evoluția conceptului de lexic în limba română (aspecte didactice).În Materialele Conferinței "Rigoare exegetică și vocație pedagogică", Chișinău, editura Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, ediția 1, 2022, pp.165-172, ISBN: 978-9975-62-481-7.
 49. STRATAN V. Evaluarea competențelor în învățământul primar. Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației. Chișinău, 2020, 29 p.
 50. VOICULESCU E., VOI
 51. CULESCU F. Măsurarea în științele educației. Iași: Institutul European, 2007, 445 p. ISBN 978-973-611-458-8.
 52. WALKER T.D. Să predăm ca în Finlanda. 33 de strategii simple pentru lecții de bună-dispoziție. București: Editura Trei, 2018, 218 p. ISBN 606-40-0370-6.
- În limba rusă:**
53. ГРЕБЕНЮК О.С. Проблемы мотивационного обучения в системе методики обучения. // Проблемы совершенствования форм и методов общеобразовательной подготовки в ПТУ. Под ред. М.И. Махмутова. Москва: НИИ общей педагогики, 1980, 98–100 с.
 54. МАРКОВА А.К. Тренинг для мотивации обучения в школьном возрасте. Учеб. пособие для учителей. Москва: Просвещение, 1983, 96 с.

LISTA PUBLICAȚILOR AUTORULUI PE TEMA TEZEI

Articole în reviste științifice:

55. BUZEA M.Designing the evaluation of communicative skills in primary school students.În *materialele conferințe științifice internațională „ Noi tendințe în predarea limbajelor de*

- specialitate în contextul racordării învățământului la cerințele pieței muncii In memoriam Tamara Matei*". Chișinău, editura „Tehnica-UTM”,2021, Ediția 4.pag.84-91, ISBN: 978-9975-56-893-7. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/154802
56. **BUZEA M.** Formarea motivației la însușirea limbajului literar de către elevii claselor primare (în contextul curriculumului la literatura română în clasele primare).*În Conferința științifică internațională „Educația din perspectiva conceptului Clasa Viitorului”*, Chișinău, editura CEP UPC , Ediția 3, 2022. pag.94-101, ISBN: 978-9975-46-681-3. https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/175150
 57. **BUZEA M., STRAH L.**,Tehnologia formării motivației la însușirea limbajului literar de către elevii claselor primare.*În materialele Conferinței Internaționale „Научно-образовательное пространство.”*, Comrat, editura Tipografia "A & V Poligraf", Ediția 3, pp.234-237, ISBN 978-9975-83-293-9.
 58. **BUZEA M.** Modalități de asimilare a limbajului literar, o motivație a elevilor claselor primare.*În materialele Revistei de Teorie și Practică Educațională de tip B „DIDACTICA PRO”*,nr.3-4 (1510152)2025, pag.57-60, ISSN 1810-6455.
 59. **BUZEA M.** Motivația, un factor determinant în procesul de predare- învățarea literaturii române în clasele primare.*În: Materialele Conferinței Internaționale-Asigurarea Egalității de Șanse prin Management Educațional și Servicii de Asistență Psihopedagogică în Contextul Provocărilor*, 3-5 mai 2023,CJRAE Arad, pag.253-257, editura Pro Universitaria București, vol.5, ISBN 978-606-26-1818-6.<https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:a84054ad-c390-4828-a340-59c627b8d861>
 60. **BUZEA M.** Proiectarea evaluării competențelor comunicative în învățământul primar. *În: Materialele Colocviului Internațional de Științe ale Limbajului „Eugeniu Coșeriu ed. XVI. Limbă, creativitate, cultură – structuri de rezistență ale ființei umane*, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, 24-25/09/2021. https://cisl.usv.ro/?page_id=2968
 61. **BUZEA M.**Proiectarea evaluării competențelor comunicative în învățământul primar. *În materialele conferinței științifice „Traducerea – act creativ: între știință și artă in honorem Ludmila Zbanț, profesor universitar, doctor habilitat, cu ocazia aniversării a 65-a de la naștere”*. Chișinău, 2022. pag.404-407, ISBN: 978-9975-159-37-1.
 62. **BUZEA M.** Tehnologia formării motivației de însușire a limbajului literar de către elevii din învățământul primar.*În materialele Revistei Științifice de Pedagogie și Psihologie tip B „Univers Pedagogic”*, nr.3(86) 2025, pag 19-24, ISSN 1811-5470.
 63. **BUZEA M.**Tehnologia formării motivației la însușirea limbajului literar de către elevii claselor primare. *În :Materialele Conferinței Internaționale Științifică și Practică „Spațiul de Cercetare și Educațional:Realități și Perspective de Îmbunătățire a Calității Învățământului ”*-30 noiembrie 2023 , ISBN 978-9975-83-293-9.
 64. **BUZEA M.**.Motivația ca factor determinant în procesul de predare- învățare a literaturii române în clasele primare.*În: Materialele Conferinței Internaționale Științifică „Știință, educație, cultură”*, Comrat, Editura A&V Poligraf, 2023, Vol. 2. , pp.366-369 ISBN 978-9975-83-254-0.
 65. **BUZEA M.**Tehnologia formării motivației de însușire a limbajului literar de către elevii claselor primare, *articol publicat în Conferința Științifică Internațională „Educația din perspectiva valorilor”*, Alba Iulia, ediția a XVI-a, 9-11 octombrie 2024, editura Eikon,București, pag.116-122, revistă inclusă CEOOL , Crossref E-ISBN-13 :978-606 . <https://www.ceeol.com/search/book-detail?id=1287696>

BUZEA Mariana

„TEHNOLOGIA FORMĂRII MOTIVAȚIEI PENTRU DEZVOLTAREA
LIMBAJULUI LITERAR LA LITERATURA ROMÂNĂ DE CĂTRE ELEVII
CLASELOR PRIMARE” Chișinău, 2026

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 151 de titluri, 18 anexe, 149 pagini text de bază, 23 figuri, 24 tabele.

Lucrări publicate la tema cercetării: Rezultatele cercetării sunt evidențiate în 14 de lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: unitate literară, limbaj literar, motivație, etape și tehnici de formare a motivației la însușirea limbajului literar, competența de comunicare literară, *Model tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar*.

Domeniul de studiu reprezintă teoria și metodologia instruirii în clasele primare.

Scopul lucrării constă în elaborarea tehnologiei de formare a motivației la însușirea limbajului literar la literatura română de către elevii claselor primare.

Obiectivele cercetării: studierea evoluției conceptului de limbaj literar la literatura română; determinarea principiilor de predare – învățare a limbajului literar; specificarea etapelor de asimilare a limbajului literar și includerea în procesul de instruire a elevilor claselor primare; elaborarea, experimentarea și validarea *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar* la literatura română de către elevii claselor primare; interpretarea datelor statistice ale cercetării; confirmarea valorilor comunicative a limbajului literar la literatura română.

Noutatea și originalitatea științifică ține de elaborarea tehnologiei de formare a motivației la însușirea limbajului literar la literatura română de către elevii claselor primare, prezentată prin *Modelul tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar*; stabilirea etapelor de asimilare a limbajului literar; abordarea cognitiv-comunicativă a limbajului literar și crearea imaginii de valoare literară a elevului claselor primare.

Problema științifică soluționată în cercetare constă în proiectarea modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar și contribuția metodologică în modernizarea predării-învățării limbajului literar direcționat spre dezvoltarea competenței de comunicare literară la literatura română de către elevii claselor primare.

Semnificația teoretică a cercetării este motivată de: analiza evoluției conceptului de limbaj literar; determinarea și sistematizarea tehnologiei de formare a motivației la însușirea limbajului literar la literatura română în raport cu competența de comunicare literară; valorificarea limbajului literar prin intermediul exercițiilor de depășire a dificultăților de predare-învățare a limbajului literar.

Valoarea aplicativă a lucrării rezidă în elaborarea și validarea *Modelului tehnologic de formare a motivației la însușirea limbajului literar* la literatură română de către elevii claselor primare. Reperele teoretice ale cercetării pot fi apreciate ca bază epistemologică în elaborarea ghidurilor pentru cadrele didactice, suporturilor didactice pentru elevii claselor primare, pentru modelarea comportamentului verbal al elevilor claselor primare, creând noi strategii de renovare a curriculumului disciplinar.

Implementarea rezultatelor științifice a fost demonstrată la conferințe internaționale, publicată în materiale științifico-metodice și experimentată de către învățământul primar din România.

ANNOTATION
BUZEA MARIANA

**" THE TECHNOLOGY OF MOTIVATION TRAINING FOR THE
DEVELOPMENT OF LITERARY LANGUAGE IN ROMANIAN LITERATURE BY
PRIMARY SCHOOL STUDENTS ", Chişinău, 2026**

Thesis structure: introduction, the three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 151 titles, 18 annexes, 149 pages of basic text, 23 figures, 24 tables.

Published papers the thesis topic: The obtained results are published highlighted in 14 scientific papers.

Keywords: literary unit, literary language, motivation, stages and techniques of motivation formation for the acquisition of literary language, literary communication competence, *Technological model of motivation formation for the acquisition of literary language*.

The field of study is the theory and methodology of training in primary classes.

The purpose of the paper is to elaborate the technology of motivation formation for the acquisition of literary language in Romanian literature by primary school students.

Objectives of the research: studying the evolution of the concept of literary language in Romanian literature; determining the teaching principles – learning of literary language; specifying the stages of assimilation of literary language and the inclusion in the process of training of primary school pupils; elaboration, experimentation and validation of the *Technological model of motivation training on the acquisition of literary language* in Romanian literature by primary school students; interpretation of statistical data of research; confirmation of communicative values of literary language in Romanian literature.

The novelty and scientific originality are related to the elaboration of the technology of motivation formation for the acquisition of literary language in Romanian literature by the pupils of the primary classes, presented through the *Technological model of motivation formation for the acquisition of literary language*; the establishment of the stages of assimilation of literary language; the cognitive-communicative approach of the literary language and the creation of the image of literary value of the primary school student.

The scientific problem solved in the research consists in the design of the technological model for the formation of motivation to the appropriation of literary language and the methodological contribution in the modernization of the teaching-learning of literary language directed towards the development of the competence of literary communication to Romanian literature by the pupils of the primary classes.

The theoretical significance of the research is motivated by: the analysis of the evolution of the concept of literary language; the determination and systematization of the technology of motivation formation when acquiring literary language to Romanian literature in relation to the competence of literary communication; the use of literary language through exercises to overcome the difficulties of teaching and learning of literary language.

The applicative value of the paper lies in the elaboration and validation of the **Technological Model of motivation formation for the acquisition of literary language** to Romanian literature by the pupils of the primary classes. Theoretical research milestones can be appreciated as an epistemological basis in the development of teacher guides, teaching aids for primary school pupils, for shaping the verbal behavior of primary school pupils, creating new strategies for the renovation of the disciplinary curriculum.

The implementation of the scientific results was demonstrated at international conferences, published in scientific-methodical materials and experienced by the primary education in Romania.